

HE 230/2021 vp tartuntatautilaki 48a§

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta, etäkuuleminen 13.12.2021

Eeva Vesterbacka, työmarkkinalakimies
Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT

Lain soveltamisala

- Tärkeää, että koskee työntekijäasemassa olevien lisäksi myös viranhaltijoita, virkamiehiä ja opiskelijoita
- Tärkeää, että sääntely koskee kaikkia sellaisia tehtäviä, joihin liittyisi lähikontaktin aiheuttama tartuntariski asiakkaalle tai potilaalle
- Lakiesitykseen on perusteluihin lisätty maininta siitä, että suoja covid-19-tautia vastaan olisi kuitenkin perusteltua olla myös sellaisissa tehtävissä toimivilla, jotka eivät ole suorassa lähikontaktissa asiakkaaseen tai potilaaseen, mutta jotka voisivat levittää tartuntaa edelleen sellaiseen henkilöstöön, joka työskentelisi tehtävissä, joihin sisältyisi lähikontaktin aiheuttama tartuntariski covid-19-taudin vakaville seuraamuksille alttiille asiakkaille ja potilaille

  → merkittävä laajennus sen henkilöstön määrään, jolta suojaa voidaan edellyttää

  → lain sanamuoto ei tue perusteluissa esiin tuotua laajentavaa tulkintaa

Rokotussuojan määrittely ja sen osoittaminen

- Tärkeää, että henkilön tulee itse osoittaa riittävän ja tarpeellisen suojan olemassaolo
  - Erillinen täsmennys tarpeellinen vielä siitä voiko työnantaja edellyttää kirjallista selvitystä
- Tärkeää, että mikäli henkilö ei selvitystä anna, on katsottava ettei henkilöllä ole riittävää ja tarpeellista suojaa
- Tärkeää, että selvennetty mitä täysi rokotussuoja tarkoittaa ja että suojaa tulee ylläpitää tehosterokotuksilla
- Tärkeää, että työnantajalla on mahdollisuus oman harkintansa mukaan arvioida henkilöstön rokotussuojan riittävyyttä tarpeellisin väliajoin

Vakaville seuraamuksille alttiiden ryhmien määrittely

- Tärkeää, että suojattavat henkilötahot on täsmennetty.
- Hyvä, että lakiesityksen mukaan vakaville seuraamuksille alttiiden ryhmää on laajennettu koskemaan myös THL:n listauksen ryhmää 2
- Perusteluista ei ilmene mitä tarkoitetaan ikääntyneillä

Erityinen syy käyttää henkilöä, jolla ei ole rokotussuojaa

- Tärkeää, että täsmennetään mikä on erityinen syy
- KT kantaa huolta työvoiman riittävyydestä ja pitää välttämättömänä, että erityisenä syynä voi olla tilanne, jossa uutta 1 momentin vaatimukset täyttävää henkilöstöä ei ole nopeasti tai ylipäätään saatavilla
  - Tämän erityisen syyn tulee koskea myös niitä, jotka eivät suorassa lähikontaktissa potilaisiin tai asiakkaisiin, jos heiltä kuitenkin edellytetään 1 momentin mukaista suojaa.
- KT katsoo, että työnantajalla tulisi olla mahdollisuus tilapäisesti poiketa henkilöstömitoitusta koskevista määräyksistä, mikäli 48 a §:n soveltaminen sen aiheuttaisi, kuitenkin edellytyksenä ollen, ettei asiakas- ja potilasturvallisuus missään tilanteissa vaarannu.

Negatiivisen testituloksen osoittaminen

- Tärkeää, että vaihtoehtoinen keino vain niiden kohdalla, jotka eivät lääketieteellisistä syistä voi ottaa rokotetta
- Pykälän sanamuoto: ”..*hänelle enintään **72 tuntia** ennen työvuoroon ..*”
- *HE perusteluissa käytetty sanamuoto: ”..hänelle enintään **48 tuntia** ennen työvuoroon ..”*

→ ajallinen ristiriita on merkittävä sekä työnantajan että henkilöstön oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta ja *lakiesityksen täsmentäminen on välttämätöntä.*

- Välttämätöntä, että työntekijällä on velvollisuus itse esittää tulos työnantajalle ennen työvuoroa
- Lakiesityksen säännöskohtaisissa perusteluissa on todettu, että *”Lisäksi työnantajalle toimitettu 48 tunnin sisällä tehdyn covid-19-testin negatiivinen tulos voisi olla osoitus työntekijän terveysturvallisuudesta.”*
  - Tärkeää, että selkeästi selvennetään se missä tilanteissa negatiivinen testitulos mahdollistaa rokotusten tai sairastetun taudin suojaa vailla olevan työskentelyn 1 momentissa mainituissa tehtävissä.

Tietojen käsittely

- KT pitää välttämättömänä, että työnantajan oikeus käsitellä työntekijöiden ja opiskelijoiden koronarokotussuojaa koskevia tietoja on täsmennetty lakitasoisesti.
- Koska palvelujen järjestämisvastuussa olevalla ei kuitenkaan ole mahdollisuuksia yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain perusteella käsitellä muun kuin oman henkilöstönsä, opiskelijan tai työnhakijan terveydentilaa koskevia tietoja, jää rokotussuojan varmistaminen ja vastuu siitä kyseisen itsenäisen ammatinharjoittajan tai ostopalvelutuottajan oman toiminnan varaan.

Seuraamukset, jos työnteko estyy rokotussuojan puutteen vuoksi

- Työnantajan olisi ensisijaisesti selvitettävä, löytyykö työntekijälle työsopimuksensa mukaista tai jotakin muuta työtä.
  - Perusteluissa on täsmennetty, että työn tarjoamisvelvollisuus olisi voimassa koko työnteon estymisen ajan.
  - KT olettaa riittävänä olevan se, että toisen työn tarjoamisen mahdollisuutta tarkastellaan säännöllisesti, mutta ei jatkuvasti. Määräys aiheuttaa joka tapauksessa mittavaa taakkaa työnantajille etenkin suurissa työnantajayksiköissä.
- jos työntekijälle ei ole tarjottavissa muuta työntekijän työsopimuksen mukaista tai hänelle muutoin sopivaa työtä, työntekijän työnteko estyy hänen työntekoedellytystensä puuttumisen vuoksi. Tällöin hän ei ole työnantajan käytettävissä ja työnantaja voi olla maksamatta palkkaa.

→ KT katsoo, että erillinen lakitasoinen kirjaus palkattomuudesta sekä työsuhteisten että viranhaltijoiden osalta on välttämätön riitaisuuksien välttämiseksi ja vähentämiseksi

  - KT kuitenkin toivoo perusteluiden täsmentämistä siten, että palkattomuus voi kohdistua myös muihin, kuin niihin työntekijöihin, jotka tekevät työtä hoidettavien kanssa, ottaen huomioon sen, että lakiesitykseen on lisätty maininta siitä, että suoja covid-19-tautia vastaan olisi kuitenkin perusteltua olla myös sellaisissa tehtävissä toimivilla, jotka eivät ole suorassa lähikontaktissa asiakkaaseen tai potilaaseen.

Taloudelliset vaikutukset

- sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille aiheutuisi lakiehdotuksesta hallinnollista taakkaa sekä rokotussuojan selvittämisestä että myös työtehtävien järjestelyyn liittyvistä syistä.

  →KT edellyttää, että työnantajille korvataan lakiesityksestä aiheutuvat lisäkustannukset täysimääräisesti.

- lakiehdotus aiheuttaa jossain määrin lisäkustannuksia kunnille/kuntayhtymille myös rokottamattomien työntekijöiden osalta lisääntyvien koronatestimäärien sekä mahdollisesti automaattisiin testivarausjärjestelmiin tehtävien muutosten vuoksi.

  → KT edellyttää, että koronatestauksesta vastuussa oleville kunnille/kuntayhtymille korvataan lakiesityksestä aiheutuvat lisäkustannukset täysimääräisesti.

Kiitos!

